

mint a Nikolics fiuk nevelője tartózkodott Eperjesen. A társaság lelkesen karolta föl az éledő magyar irodalom ügyét, s egyenes összeköttetésbe lépett Bajzával, Toldyval és Vörösmartyval. Haan tevékeny részt vett a társaság munkáiban, mint könyvtárnok, majd mint titkár, végre pedig mint elnök szerepelt. Társai voltak: Sárossy Gyula, Vahot Imre és Sándor, Kerényi Frigyes, Irányi Dániel, Lisznyay Kálmán, Pompéry János, stb.

Az eperjesi theologiai tanfolyam befejezése után tanulmányainak kiegészítése és befejezése végett Németországba kellett volna mennie; de atyja kívánságához képest elebb nevelői állomást vállalt el Vidovich Ferencz békési szolgabíró gyermekeinél, hogy munkájával egy kis uti költséget szerezzen magának a nagy utra.

Az 1841-ki év nyarán letéven a tanárjelölti vizsgát, kintazott Németországba, s a jéni egyetem polgárai közé vétetvén föl magát Baumgarten Crusius rektor által, leginkább a theologiai, filozófiai és történelmi tárgyakkal foglalkozott. Az első félév eltelté után Berlinbe ment, hol akkor javában folyt a bölcsészeti háború Hegel és Schelling követői között. Itt egészen új világ tárult Haan szeméi elé; meglepte őt a tudományos világ roppant hatalma, az intézetek nagyszerűsége.

Alig töltött el egy félévet a német tudományosság e metropolisában, midőn hírül hozták neki, hogy Csabán segédlelkészül s egyuttal az ujonnan felállított magyar felsőbb iskola tanárul választották meg.

Sietett tehát haza, hogy hivatalos működését megkezdhesse, hogy azt a szép missziót, melyet a magyar iskolának egy tót egyházban kellett teljesíteni, kezébe vegye. Szép feladat, melynek megoldása azonban sok nehézséggel járt. De Haan becsülettel oldotta azt meg. A gyermekeknek magyarul kellett beszélniök, és

TERRAY KÁROLY.

midőn kikerültek az iskolából, képesek is voltak folyékonyan és értelmesen beszélni, mintha csak anyanyelvük lett volna a magyar.

A negyvenes évek élénk mozgalmában Haan is tevékeny részt vett, s midőn 1848-ban megkondukt a vészharang, ő is talpra állott és mint tábori pap a csabai nemzetőrökkel sietett Beeskerekre a fellázadt rászok ellen. Onnét

viisszatérve, a nemzeti ügy elvesztése után Nagy-Lakra ment, hol Kristóffy Sámuel esperes halála után őt választották meg rendes lelkészül.

A Bach-korszak sanyarúságait ott élte át, mig nem 1855-ben atyjának halála után, a csabai nagy egyház, minden szokásos próba nélkül választotta meg lelképásztorul. E minőségben ülte meg most huszonöt éves jubileumát, mely alkalomból egy egészen új nemzedék üdvözlete csatlakozott a presbyterium őszinte üdvözlétéhez.

Mit tesz egy 25 ezer lelket számláló nagy egyház papja lenni; hány kereszteles, temetés, konfirmandus tanítása, hány házasságkötés, békítés, tanácsadás stb. fordul ott elő csak egy év alatt is, fölösleges mondanunk. És mind e tömémentelen napi teendők, közbe-közbe jegyzői, dekanusi és elnöki teendők mellett Haan mégis talált időt arra, hogy az irodalommal is foglalkozzék.

Legtöbb hajlama volt mindig a történelem és a régészet iránt. A történelmi emlékeket, régiségeket nagy szorgalommal gyűjtötte, hűvel is gyűjtette. A mely helyen hosszasan élt, annak multját, történetét azonnal földeríteni iparkodott. Így írta meg még tanár korában 1845-ben *Békés-Csaba hajtanát*, az ő templom százados emlékére; így állította össze 1853-ban Zayacz Dániel társával *Nagylak történetét*; így szedte össze *Jena Hungarica* cím alatt 1858-ban mindazon magyar tanulók életrajzeit, a kik háromszáz év alatt a jéni egy-

temet meglátogatták. A szorosabb értelemben vett egyházi irodalom terén szerzője sok jeles *egyházi beszédnek*, melyek részint papi gyűjteményes vállalatokban, részint külön füzetekben is megjelentek. A b.-csabai ev. egyház számára, hol magyar iskolák mellett a rendes magyar isteni tisztet is behoztatott, külön *Énekes könyvet* szerkesztett, mely több kiadást ért. Ő állította

ki 1859-ben a *magyarhoni ev. egyháztörténelmi időszaki táblát*, melynek nagy sikere után *Magyarország történelmének időszaki táblája* is következett 1866-ban. Történelmi jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátott *egyházi névtárak* mellett szerkesztett a prot. algymnáziumok számára *keresztény ev. egyháztörténelmi tankönyvet*, — és megírta a tót egyházakban használatban levő énekes könyvet, a *Tranosiensis Cithara Sanctorum* történetét is — tót nyelven.

Legnevezetesebb történelmi munkája azonban az, melyet *Békésmegye hajdana* cím alatt írt 1870-ben, egy becses *okmánytár*t is adván hozzá, melyet hét évvel utóbb Zsilinszky Mityály segítségével mellett egy új kötettel holdott meg, a *Békésmegyei Okmánytár*-ral. — Ennyi törekvést és szorgalmat a magyar tud. akadémia is jutalmazni óhajtván, Haant tagjai közé sorozta 1877-ben. Székét *Bél Mátyásról* írott jeles monografiájával foglalta el. Azóta is több jeles értekezést írt, s a *Dürer Albert származása helyéről* írt tanulmányával a külföldiek figyelmét is magára vonta.

Mint pap nem tartozik Haan az ugynevezett «hires» szónokok közé, de beszédei talpraesettek, világosak, népszerűek és kenetteljesek. Szóvirágokat nem használ soha, de hasonlati és példái, miket többnyire a természet világából merít, találók és sokatmondók. A hallgatóság nemcsak okul, de gyönyörködik is bennök. Meg is látzik a jó pásztor példája és hatása a csabai népen, mely egészben véve vallásos, erkölcsös és szorgalmas. A mely pap huszonöt éves működése folytán oly eredményeket képes felmutatni egyházában, mint Haan, méltán megünnepelheti jubileumát!

Még hosszabb idő óta működik az iskola és irodalom terén a derék **Terray Károly**, most a losonezi állami tanítóképző intézet igazgatója, kinek Losoncz épen ma szentel a hálás kegye-

HAAN LAJOS.

let által magasztossá emelkedő emlékünnet, jubileumot, melyben szellemileg legalább részt vesznek mondhatni az egész magyar felvidék intelligens körei. Az érdemekben megőszült férfiú tanárkodásának *negyvenedik* évfordulója az alkalom, a melyet a hálás tanítványok, őszintén érzett hálájuk nyilvánításul örömmel várva ünnepelnek. Ezerekre és ezerekre megy

felügyelet és fegyelem által a szív nemesítésére s az emberi és a hazafiai érzelmek kifejtésére is annyira tudott hatni.

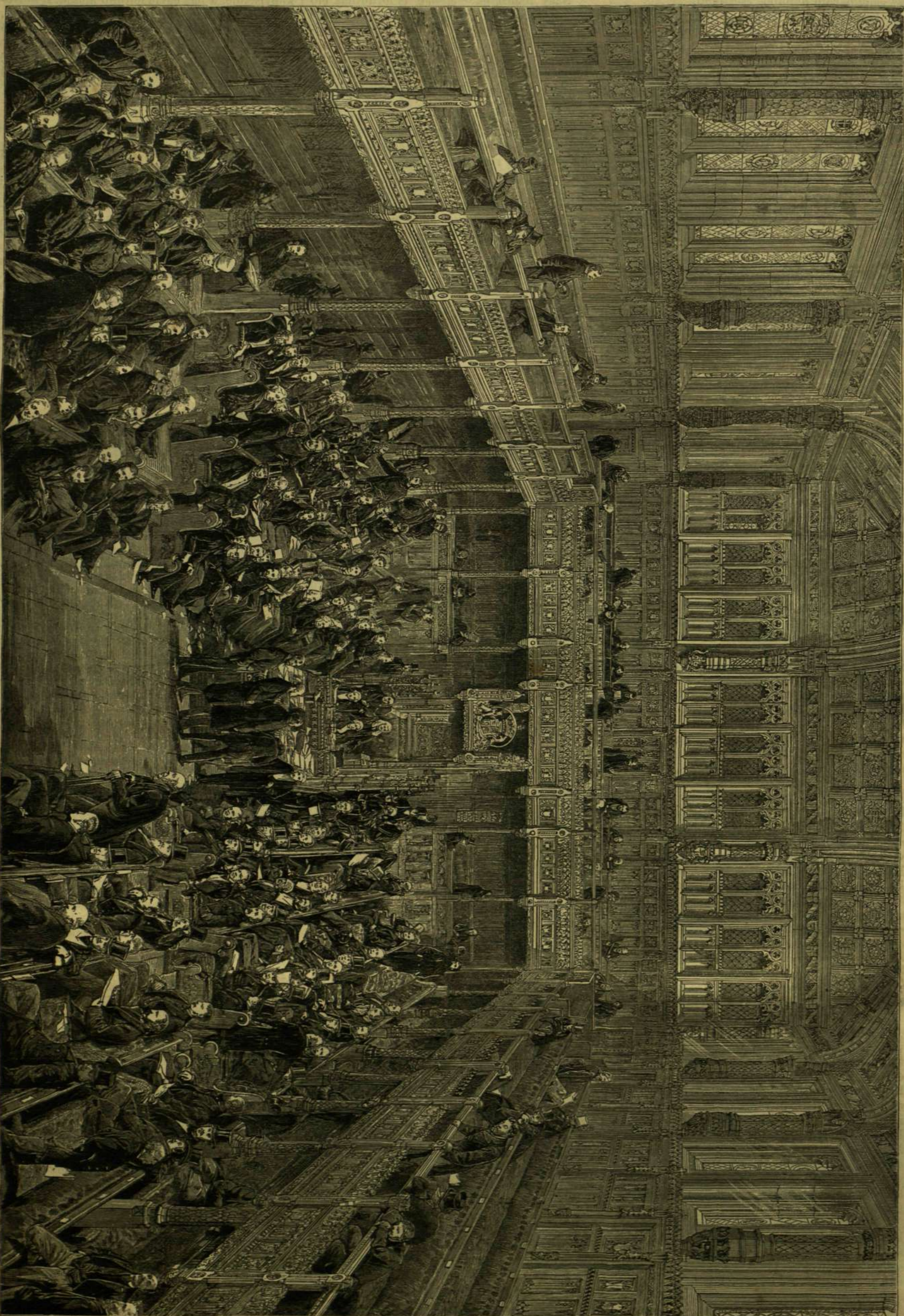
Mindjárt első fölleptével oly hírnévre tett szert, annyira a közbecsülés tárgya lett s magát a vezetésére álló iskolát is oly népszerűvé tette, hogy bár csak tizenhat tanulóval, mikor a nógrádi esperességnek losonczy algy-

FRAKNÓ VÁRA. — ARNOLD NÁNDOR RAJZA.

A NAGY HÓZIVATAR LONDONBAN. — EGY VASUTI VONAT FENNAKADÁSA.

AZ ANGOL PARLIAMENT ALSÓHÁZÁNAK ÜLÉSE.

A 37-İK HONVÉDZÁSZLÓALJ TÖRTÉNETE.

Az alantabb közölt sorok írója idősb Szinyey Józsefhez* intézett egy levél kíséretében küldte be érdekes közleményét, melyben föl-hívja e honvéd bajtársát, hasson közre egy tollal, mint az irodalomra gyakorolt befolyásával, hogy az 1848/49-ki hadi események szereplőinek nevei összeírassanak, hogy így legalább egy része jusson az utókorra azok neveinek, kiknek a magyar nemzet szabadságharcza dícsőségét köszönheti.

A meleg hangon írott levélből közöljük a következő részeket:

1848-ban azt ígérte a magyar nemzet, hogy a haza védelmére fölkelt fiai számára Pantheonot épít, melyben minden megye egy csarnokban lesz képviselve. A csarnok márványfalain örök emlékül bevésnek azoknak nevei, kik honukat fegyverrel védték; azoknak nevei pedig, a kik önvédelmi harcunkban estek, arany betűkkel fognak ezen termek márványoszlopain megörökíttetni.

Nem az ígértetevők az okai, hogy e szép terv meghusult. Most 30 év múlva nemcsak saját írónk, de sok velünk rokonszenvező külföldi írók is «névtelen hőseknek», «névtelen felisteneknek» nevezgetik honvédeinket. Ám hiszen szép és megtisztelő ez a nevezet; de majd a későbbi kor meg fog-e elégedni ez elnevezéssel? Miért névtelenek? Ki hibája, hogy nem tudjuk neveiket? Az emberi tudnivaló, mely felszínre hozta Palmyra, Trója romjait, mely megtanulta a hieroglyphokat olvasni, keresni, kutatni fogja, kik voltak hát ezek a hősek, a kik a 19-ik századnak fülét úgy megeseidítették, kik voltak hát ezek az ujkori Leonidások? Kell nevöknek lenni!

Én úgy vélem, a magyar történelemnek tennék nagy szolgálatot, ha önvédelmi harcunk szereplőinek neveit egy «Aranykönyv»-ben összegyűjtetnők.

Kétszáz és egynehány zászlóaljunk, 30—35 huszárezredünk volt. Tüzérségünk, utászaink is bizony nagy számot tettek ki. Ezek neveinek egybegyűjtése nem igen fog nagy fáradságot igényelni. Még most, úgy hiszem, él egy-két tiszt minden zászlóaljból, és minden lovassági, tüzér- és utászrezdekből, kik emlékezni fognak, ha nem is a közemberekre, legalább tisztársaikra, és arra is emlékezhetnek, melyik megyebeliekből alakult ezredük vagy zászlóaljuk.

Hiszem, hogy ha a magyar hazafias lapok felhívást bocsátának országgi, és felhívják a még élő tiszteket, hogy a kiknek tudomásuk van zászlóaljuk vagy ezredük legénységéről és tisztikaráról, írják azt meg s küldjék be a «Vasárnapi Ujság»-hoz, úgy azokhoz a lapokhoz, a melyek azok közlésére önként ajánlkoznak, nem képelek olyan magyar lapot, a melyik örömmel ne adna tért e nemű közléseknek.

A névtelen felistenek névsorát, ha nem is teljesen, mégis csak összelehetne állítani. Ezenkívül szerkeszünk egy könyvecskét — ez lenne az *Aranykönyv* — melyben megírva legyen minden zászlóalj és minden ezred rövid története. Így ki lehetne tudni, ha nem is a legénységet és altiszteket, de minden bizonynyal a főtisztek neveit. És az utókor gyermekei gyönyörrel fogják forgatni e könyv lapjait, és a hon szerelem tüze kigyulad az utánunk következő nemzedék szemeiben, ha olvasni fogja, hogy apja vagy nagyapja is ott küzdött a hon védői között.

En mindjárt meg is kezdem a munkát s megírom a vitéz 37-ik zászlóalj rövid történetét.

A 37-ik zászlóalj Komáromban a 18-ik zászlóaljból alakult; a 18-ik zászlóaljbellek írják meg, hogy ők meg a tatai nemzetőrökből és a Turszky-ezred Komáromban rekedt legénységéből alakultak.

Valami providenciális gondatlanságból, a cseh tüzereket kivéve csaknem őrség nélkül hagyták a német tiszteket urak a komáromi várat.

* Szinyey József naplójegyzetei, melyekben szintén a 37-ik honvéd-zászlóaljról szól, megjelentek: 1848. okt.—1849. apr. Vahot Imre által szerkesztett «Honvédek Könyve» 1861. II. kötet 83—102. és III. kötet 35—53. l. — 1849. máj.—jún. «Ország-Világ» 1880. I. kötet. 19. 20. fiz. — 1849. júl.—okt. 5. a «Vasárnapi Ujság» 1867. 33—35. sz.

Merz generális, a vár parancsnoka, meg is kísérelte a saját nevét viselő és Temesvárról fölvezényelt ezredet a várba belopni. De ebben a szándékában egy szabadszellemei kis pionér hadnagy, Máj — megakadályozta őt, ki is Besze János bácsi 600 esztergommegei nemzetőrjével, gróf Eszterházy Pál 200 tatai nemzetőrjével, és a lelkes Komárom városi nemzetőrökkel utját állta a várba betolakodni akaró Merz-ezrednek. Rendes katona a várban csak a Turszky-ezrednek egy batalionja volt, kik jó biharmegyei magyar és oláh fiukból állván, a német tiszteket urak nem mertek velök valami ellentállást megkísérteni, sőt egy éjjel az összes tisztikar megszökött; és mivel az altisztek is vonogatták magokat a nemzeti hadseregben szolgáló, lett a Turszky-ezredből és a tatai nemzetőrökből a 18-ik zászlóalj, melynek előbb Janik János, azután gr. Eszterházy Pál lett őrnagyja. De mivel e zászlóalj a komárommegei ujonczokból tulnépesedett, fölösleges legénységéből alakult a 37-ik zászlóalj, mely azután még a szép nógrádmegyei ujonczokkal egészített ki.

A nádor-vonal — mely azután Kossuth-vonalnak nevezetett — első számu erődje előtt volt egy igen egyszerű házacská, melynek egyik szobájában volt a kül-erődi térparancsnokság, egy másik szobájában pedig az új 37-ik zászlóalj irodája. Őrnagynál Majthényi Kálmán nevezetett ki, ki rokona volt ugyan báró Majthényinak a vár parancsnokának, de ő nem volt a báró ágából való. Október első napjainak egyikén három ifju jelent meg, odavezényelve, a fentebb említett irodában, kik az előtt sohase látták egymást, de a kik az első látás után elváihatlan barátokká lettünk. Sebő Antal, ki már a verbászi táborozásban mint káplár a tűzkeresztséget kiállotta, Berky Károly és e sorok írója. És mi hárman lettünk a zászlóalj pennái. Mire Takács Nándor a zászlóalj segédtiszteje megérkezett, sok száz ifju nevet fölirtuk már a zászlóalj törzs főkönyvébe. Az alakulás eltartott úgy 3 hétig, ezen közben jártunk már gyakorlatokra is. Minket deákos ifjakat, azzal különböztetett meg őrnagynak, hogy azon vén káplárok közül, kik a Turszkyaktól ránk maradtak, egyet-egyet tanítóul rendelt mellénk. Még most is szelid mosoly vonul ajakamra, ha rá gondok arra a határtalan auktorításra, melylyel ezek a jó öreg káplárok elbántak velünk. Az én tanítómestereim, vitéz káplár Bokos György uram volt. Ámbár kegyetlenül megviselt, «jobbra nézz» «balra nézz» kommanderözásával, de azért kegyelettel írom ide tisztess nevét.

Mikor megalakult a zászlóalj, a Kossuth-vonalról az ó-várba vezényelttünk, és ott szép selyem életet éltünk január 13-ig, a mikor volt Nyárasdnál Guerlon ezredes vezérése alatt első csatánk.

December legelején jött egy miniszteri rendelet a «Közöny»-ben, hogy a tiszté leendőnek tisztú vizsgát kell letenni. Minket december 3-án küldött a várparancsnokság Pestre e vizsgák letétele végett. Nádasy ezredeshez parancsoltak bennünket, kinek kellett volna a mi cenzorunknak lenni. Bizony nem tagadom, hogy mindnyáján szorongó érzéssel mentünk Nádasynek budai lakására — lévén a mi tudományos ismereteink között legesekélyebb a hadi tudomány. Dícséretére jegyzem föl Nádasynek, hogy szeretetreméltó előzékenységgel fogadott bennünket. «No fiuk, ugymond, cenzorurára jöttek. Nem sokára elég alkalmatok lesz. fényes exament tenni, most siessetek zászlótok alá, mert nem tudni, meddig lesz nyitott az ut Komáromig.» December 5-én kijött a «Közöny»-ben kinevezetesünk, úgy a mint itt következik.

A zászlóalj őrnagya volt, miként följebb is mondám, Majthényi Kálmán. Segédtiszteje Takács Nándor főhadnagy. Századosok: Füst Kálmán, Badini Hudoba Dániel, Ferencsik György, Mindszenty Kálmán, Rogos Kálmán és Almássy Pál. Főhadnagyk: Szabó Nándor, Rényi György, Gömbös Kristóf, Szalay Mihály, Zámory Móricz, Demjen Béla, Váci Lajos, Nagy Alajos. Hadnagyk: Nagy Károly, Szabó Béla, Sédli Ferencz, Sebő Antal, Turkovics Antal, Horváth (Horti) Ferencz, Palánszky Samu, Polly Bernát, Cserna István, Ficsur Károly, Gasparecz György, Berky Károly; később Ferenczy Lajos, Szinyey József, Platy Gyula, Aranyosi Béla, Szilasy Géza, Scherübel Ferencz. Zászlóalj orvos: Smidt (Kovács) József. Őrmesterek, a kikre emlékezem: Sárközy József, Meszse József, Tomis Károly.

Zászlótartó: Győri Mike. Volt a zászlóaljnak két 13 éves gyermek dobosa, az egyik volt Buza Károly, a másiknak vezetékeveit elfelejtettem. Mindig csak Pepi-nek hívtuk. Mind a ketten komáromi fiuk voltak.

Nemkülönben megemlékezem Sebő barátom legényéről, Barna Jánosról és saját hű legényemről Boda János-Gáborról, kik mind a ketten nógrádmegyei Vadkertről való jó fiuk voltak.

Zászlónk keresztanyja volt: a vár kormánybiztosának Sárközy József urnak neje, kinek szép két leánya: Perczel Mórné és Juliska kisasszony, később Pálffy Jánosné himzetek zászlónk háromszínű szalagját. A zöld szalagra e jelge volt hímelve: „Vívjatok, s ha kell halni is tudjatok”. A fehérén a keresztanya neve, a pirosan 37-ik honvéd zászló. Azonban zászlószenteségi ünnepélyünkön már czernirozva volt a vár. Sárközyék nem voltak a várban, keresztanya meg kellett, és zászlónk keresztanyjáról egy világlátott özvegy asszonyságot, Tahyné ő nagyságát kérte föl őrnagynak.

Első csatája volt zászlóaljunknak mint már említém is január 13-án 1849-ben Nyárasdnál. Zászlóaljunk legénységének szellemere megbecsülhetetlen erkölcsi nyereség volt, hogy első csatánk diadallal végződött. Maga a vezér báró Geramb is elesett, az ellenség egész táborra hadi martalékunkká leve.

Azután következett a hat-heti ostrom. Ez volt az egész táborozás ideje alatt a legdicsebbebb szolgálat. A golyó úgy járt be Komáromba, mint a cserebogár májusit estvén. És mincünk állni kellett a tüzet a nélkül, hogy azt viszonzhattuk volna. Nem szégyenlem megvallani, hogy szoruló szívvel mentem föl, hatvan legényemmel a vár tetőzetére, a tüzesített 24 fontos golyóknak összereszedése végett. Ez ostromnak megírása a történelem. Ezután volt az április 23-iki nagy fölmentő csata. Görgei nem mert bennünket annyira becsülni, hogy csatába vigyen. A Duna-szigetben voltunk őrségre vezényelve, hol azon esetben lett volna melegünk, ha seregünket az ácsi és herkályi mezőn megverik és a várat a Dumáról támadták volna meg.

Májusban Somorjáig üztük a futó ellenséget. Egész a verekei hidig fölhatoltunk, de az olaszországi segédcsoportok megerkezvén az ellenséghez, kezdtek bennünket lépésről-lépésre visszazsorítani. E hadjáratunkban Tejfalunál május 12-én volt első ütközetünk, a mikor keményen megverettünk. Somorjánál történt velünk, rajtuk az a komikus eset, mihez hasonlót Jókai is megír «Tarczali kápolna» című elbeszélésében. Az osztrákok rettenetesen összelődöztek a temető fejjét, de mivel a fejjük nem retiráltak, ők húzódtak vissza ismét a hid mögé. Egy éjszakán *Doborgásnál* támadattunk meg, de a megtámadtatást vitézül visszavertük. Szt. Antalnál jól elpáholtak bennünket, a mikor is egész Bösög retiráltunk. A bösi határban két csatánk volt, mind a kettőt elvesztettük, s visszahúzódtunk Nagy-Megyérig. A kis jelentőségi megyeri csata után Ujfaluig retiráltunk, hol öldöklő ütközet fejlődött ki, és mi kénytelenek voltunk a vár ágyúinak fedezete alá menekülni.

Innét mentiünk június 20-án a nagyszerű második nyárasdi csatába, és jun. 21-én védjük az aszódi hidat.

Az volt aztán a koncert! Mi reánk, kik a kis Dunának csallóközi partján álltunk, 120 ágyúval dolgozott az ellenség. A túlparton Zsigárdnál, Perednél ez alkalommal volt az első muszka ütközet. Följegyzem emlékezet okáért, milyen volt a magyar táborban az intendatúra. A nyárasdi csata első napján kapott 18 ember egy font szalonát, a csata 2-ik napján ugyancsak 18 ember két profuntot. E nagy koplalás miatt kiüött táborunkban a vérhas, mindazonáltal dicsőn álltuk a tüzet, a mit mutat az a körülmény is, hogy csata végen 450-en hiányoztak zászlóaljunkból. Itt estek el: Ferenczy Lajos és Aranyosi Béla hadnagy barátaink.

Részt vett zászlóaljunk Görgei 2-ik szőnyácsi csatájában. Egy kolonban voltunk beosztva a nagyhirű 9-ik zászlóaljjal, és Ó-Szőnyben foglyul ejtettünk két század deuschmeister ezredbeli katonát.

Azután volt a dícsőséges és diadalmas augusztus 3-iki csatánk Klapka vezérése alatt. Ez a csata fényesebben van beírva a hadak történetébe, mint sem erőtelen tollammal le-

Ha határozott helyre kerül, vagy annak helye egyszeri leltárnál 15 krajczár; többesrét leltárnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden leltárnál után 50 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyomatokat előadók: Hasznos és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstrasse Nr. 24. Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

Legújabb füzet! 1881. Február. 50-ik sz. Ára füze 1 forint. BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti GYULAI PÁL.

TARTALMA: I. SZABADKERESKEDÉS VAGY VÉDVM? — Kautz Gyulától. II. EGY KIRÁNDULÁS JÁVÁRA. — Lóczy Lajostól.

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg, 80-90 ívnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át s megjelen évenként tizenkétzer 120 ívnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

Franklin-Társulat, magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egytem utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárunknál kapható:

DÖMÖTÖR JÁNOS MUNKÁI. Sajtó alá rendezték barátai. TARTALMA: Dömötör János életrajza. — Eredeti költemények. — Fordított költemények. — Prózái dolgozatok. Bírálóok. Életrajsk. Vegyes művek. Függelék.

ILLEMTAN. A társadalmi illemszabályok kézikönyve. MME. D'ALQ ÉS EBHARDT FERENCZ munkái után írta K.-BENICZKY IRMA. Ára füze 40 kr.

Kilián Frigyes m. k. egyetemi könyvtáros bizományában Budapest, váci utca Drasche-féle házban megjelent: A társadalmi deficit.

Magyarországra vonatkozó régi német nyomtatványok. 1454-1600.

Közl. Kerbeny Károly. 8-r. 760 lap. Ára 5 frt.

Magyarországi várak és városoknak ismerteti Bubicz Zs. 24 rajzzal. Ára 3 frt.

A magyar házi ipar díszítményei. A szöveget írta Pulszky Károly. 40 chromolithogr. táblával. Ára 28 frt.

Magyarországi csúcs-íves stíly műemlékei. Győr, Sopron — Pozsony. Sz. György, Bazin, Modor és N. Szombat.

Irta dr. Henszlmann Imre. 11-ik kötet. Négy táblával és 191 fametszettel. Ára 6 frt.

Dr. Niemeyer egészségügyi tanácsos respiratora mell- és láb-betegeknek minden nemben és korban. Szabadkórova majdnem egész Európában.

Pain-Expeller nagyon jó házi szer.

A kiállításért csak egyszer, pótl. kiegészítő, csak tagozatunkban, reményteljes foglalkozás, állami támogatás, az országban, az országban, az országban.

Os. k. kizáról. szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK. A legújabb találmány a Bogand, amerikai tudor után újonnan javított ruganyos sérvkötő Poljartól, ép úgy urak, valamint nők és gyermekek számára; rugók nélkül, tiszta gumiból, művészileg szerkesztve, s azonnal készíthető, s azonnal készíthető, s azonnal készíthető.

Kopasztság, a haj őszülése és korpepézódés ellen a naponta érzék bizonyítványok és közzé írtok tanúsága szerint egy dől jónak bizonyult a TANNIN-OLAJ Dr. Morastól.

Tiszelt gyógyszerész ur! Szeretnék látni szívesen a Tannin-olaját, melyet a naponta érzék bizonyítványok és közzé írtok tanúsága szerint egy dől jónak bizonyult a Tannin-olaját.

Kapható 2 és 1 frtos palackokban Budapest Török J. gyógyszerárban király-utca, Pozsonyban Pisztory Felixnél, Temesváron Tarczay Istvánnál.

RÁTH MÓR könyvkereskedése, Budapest, Haas-palota.

Az összes törvények és rendeletek kiadása. Mindennemű irodalmi megrendeléseket bárki által hirdetett műveket minden nyelven 6255 jutányosan, a legnagyobb figyelemmel és pontossággal teljesíti.

Kölni víz EAU DE COLOGNE.

A legkínőbb s az egyedül valódi a feltaláló eredeti receptje nyomán destillált kölni víz 6183 Parina János Máriaótl Kölnben, a Rajna mellett.

JÜLICHS-PLATZ Nr. 4. Több csász. kir. udvar szab. udvari szállítója. — Valamennyi világkiállítás jutalomremek tulajdonosa.

JÜLICHS-PLATZ Nr. 4. Kapható Budapeston Vértessy Sándor, Lueff M., Müller J. L. és a legtöbb illatszertárakban.

A vászon- és pamut-gyári raktárban mely a gyári csődből származik és eladásra bocsátatik, december hó 21-én történt elhatározása folytán a

vászon- és pamut-gyári raktárban Budapest, király-utca 19. sz. adatainak nagyban és kicsinyben készpénz fizetés vagy utánvért mellett, melyre különösen a házalók és kereskedők figyelmé felhívatik.

Az áruk hiátlanlaga és valódiságért kereskedünk. A kiszolgálás pontos és lelkiismeretes.

800 drb 29 rőfös színesvászon drbonként 4.60
500 „ 29 „ vég 1/4 6.80
200 „ 29 „ vég 1/2 7.60
900 „ bécsi divat barchet 5.60
500 „ 30 rőfös színes barchet 6.40
1200 „ 30 „ törülköző 3.50
150 „ 30 „ damaszt törülköző 4.90
180 dezt. fehér damaszt törülköző 4.20
50 „ színes bordurral 4.80

225 drb fehér atlasz deszka grad 5.90
30 rőfös 7.25
400 drb 30 rőfös chiffon fehéreműnek 8.30
500 „ 30 „ legfinomabb
1000 „ damaszt-készlet, 1 asztaltel-ritő és szerviettel álló 2.83
330 drb ágyműny appretrozatlan kék 5.35
600 drb appretrozatlan vörös 6.50
50 „ 1/2. lepedővás. varrás nélkül méterje 88
1300 méter fehér dupla barchet kintű minőségű 23
2902 drb szőnyeg színes bambus minőségű 26-38 kr.

Videkéről 10 frtos megrendelésnél a szétállítás bérmentes.

A t. vevőknek kik legalább 10 frtért bevásárolnak a 10 krnyi lóvonatu vasuti díjat megtérítjük. 6259

Vászon- és pamut gyári raktár Kastner és Öhler, Budapest, király-utca 19.

Pserhofer J. gyógyszerész Bécsben. Singerstrasse 15 „am goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok, a széklet egyetem piluláknak nevezetve, teljes joggal megérdemlik az utóbbi énevezést, miután valóban alig létezik betegség, melyben a labdacok már egyszerűen nem bizonyították volna csodás hatásukat.

A sok köszönő iratból közlünk néhányat: T. Pserhofer dr! A 3 1/2 tekeres az Ön jó gyógyszerét labdacokból az első levelemben ismertett bajaimnak enyhítették, hanem teljes gyógyulást hoztak. Ném, ki sok év óta az az meg seha gyógyszerét kísérlet meg, és egészen le volt gyógyulva, az Ön kintin labdacok által egészen gyógyultam és jó kedvű lettem.

A sok köszönő iratból közlünk néhányat: T. Pserhofer dr! A 3 1/2 tekeres az Ön jó gyógyszerét labdacokból az első levelemben ismertett bajaimnak enyhítették, hanem teljes gyógyulást hoztak.

Tisztelt uram! Szerencsés voltam, véletlenül az Ön vértisztító labdacokhoz jutni, melyek nálam csodát műveltek. Erők óta szenvedtem fájós- és székletbeni egy harántom 10 évet azóta az Ön kintin labdacokból, a 10 labdacot oly teljesen helyre állítottu hogy csodálom. Köszönettel kérek újabb 10 tekerést. Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Tisztelt uram! Nem találom illó szavakat, hogy Önnek a vértisztító labdacok kintin hatásait melyek érzést közömbösnek kifejezem: nem fogom a betegségeim csak melyek hosszú idő óta kínáltak, először, úgy szent, hogy csupán egy doboz elhasználtam után minden betegségeim megszűntek.

Amerikai közsvény-kenőcs, gyorsan ható, kétségtelemül legjobb szer minden közsvényes és vándoros baj, nevezetesen hágyerőcske, tagcsuklás, görcs, ideges fájóság, fejfájás, fül-szakadás, stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Chinai toilette-zappan, a leghigiénesebb és szappan-nyújtás terén. Használták után a bőr bárony sima és az igen kellemes szagot tart meg. Igén sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, hurut, rekedtség, fújókák, stb. ellen. 1 doboz 35 kr.

Lendner testvérek híres tyuk-szem-tapasza, 3 darab 18 krajczár.

Élet-esszencia (prágel ceppék), teljes házi szer megromlott gyomor, rossz emésztés, indenne nő altesti bajok ellen. Eg-üvegcsé 20 kr.

Csukamáj-olaj (Doroch-féle), valódi erőt adó minőség. Egy üveg 1 frt.

Mia-Poko, valódi chinai szer (Po-Ho-nak is nevezetve), ideges fájóság, arcz-és fogfájás, migráné, stb. e félek ellen. Számos orvos által megírta és ajánlja. Egy csomag a homlok vagy háltékra dörzsölve, a fájóságot minden francia különlegesség vagy rakstón tartatik, vagy kívánatra pontosan és legelőcsöbön megkezeztetik.

Legtöbb a fönnevezett különlegesség közl kapható Budapeston, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban is.

Tanningene. Ólomentes, ártalmatlan hajfestő szer szürke, fehér és vörös hajra. Szakáll és szemöldök a leggyorsabb módon, egyetlen egyszerű használat mellett, egész megbízhatósággal és biztonság ugyanazon hibátlan, fényes arczba, borzas és fekete természetesen színt vissza nyírni, melyről a megőrzés előtt bírak, s melyet sem szappannal mosni, sem ecetsavval használni nem bír elenyészelték. Ára 2 frt 50 kr.

Valódi Franciaországban készült. ILLATSZEREK. SCHWARZ FRIDERKA. ROSE, CHYPRE, ESS-BOUQUET, IXORA BREONE, JOCKEY CLUB, RESEDA, YLANG-YLANG, VIOLETTE, OPOPONAX, EAU DE COLOGNE stb.

A RAVISSANTE KÜLÖNLEGESÉGEK KÖZPONTI FŐRAKTÁRA. VÁROSHÁZTÉR 9. SZÁM BUDAPEST.

Már kilenczven éve annak, hogy II. József császár jónak látta, ezen egészségi labdacok feltalálóját egy szabadalom által kifizetni: Ezen labdacok tökéletesen ártalmatlanok, és tisztán gyógyulást hozó növény-anyagokból készítve; hatásukra pedig felülmúlják a keserű ásványvizet és más hajtó szereket, mely körülmények kátharsában, felgyógyulásban, székletben, fejfájásban, váltólabban, aranyérben, bőrkütesekben, sárgaságban, sápkórban, köszvényben, vizibetegségben és vesebajokban szenvedőknek a legmelegebben ajánlatnak figyelmükbe.

Ezen kárpái egészségi labdacok valódi minőségben kaphatók: Budapest, Pataky Károly gyógyszerész urnál, Széchenyi sétányt az új épülettel szemben, B.-Csaba Badics Elek gyógyszerész urnál, Debreczen Michalovits István gyógyszer urnál, Malaczán Fridrich János gyógyszer urnál, Pozsonyban Pisztory Bódog gyógyszer urnál, Szegeden Kovács Albert gyógyszer urnál, Temesváron Tarczay István gyógyszer urnál, Zágrábban Mittelbach Zsigmond gyógyszer urnál.

Egy 15 labdacot tartalmazó skatulya 21 krba kerül, egy 6 skatulyából álló tekerés 1 frt 5 kr, és 5 kr. a fuvarlevél. Bérmentes kültetik a megrendelt mennyiség akkor, ha a labdacok árához 20 kr. mellékeltek a bérmentesítést céljából. Szerem megrendelések legjobb pénztalványokkal használni. 6210

Kivonatok a háliaraktokból. Egyszerű pillát, melyeket t. uraságotól hozattam, a régi mellhurut-és tüdőgás nyálkásodást engem tökéletesen gyógyítottak, s bárkinek is nem csak a bajban, hanem más bajok gyógyítására felkíséremet ajánlom, mert többek között is ajánlom a kék hatással rendelkező hatóanyag. Ennek 6 skatulya pillát szívesen küldök, Csodálatos, Széles az óvat, mit rendeltem, meggyátá már egy hete és én az enyémé nem. Tisztelettel. Plutzer Nándor, orvosi. Ezen pillákat általam teljesen megrendeltek és használják m. m. Zeoldos Alajos lepn Dócs, Lázár Mihály Jozsef V. Ábrány, Kovács Károly fogadás N.-Létán, Lakatos Pál erdőkertő P.-Ábrány, Berger Ignác kereskedő Dócs, Tóth Alajos urak, pinstárkai Dócs. Ennek 6 skatulya pillát szívesen küldök, Csodálatos, Széles az óvat, mit rendeltem, meggyátá már egy hete és én az enyémé nem. Tisztelettel. En óvatint megvallom, hogy pillát kintin jótékony hatást gyakorolt számra nére, mondtam, hogy sok betegemnek bajt okoztam. Most hála az égnek és az Ön jótékony pilláknak, sokkal egészségesebb vagyok, mióta pilláit használtam. Isten áldja meg őnt érte. Most újonnan felkértem Tök, urát kérem szíveskedjék számomra 9 araz Alajos -doboz pillát utánvértel küldeni, mely jótékony pillát helyben is már többeknél javallottam. Kintin tisztelettel maradtam Böhönye, 1880. március 20-án. Müller Karoly, urak. kezelt. Fogadja más kiegészítést is tölem, mint alulról sógorom nevem. Prokopez Mátyás, ki több éveket már betegemben szenved, t. i. az urnevezett pillák-gyűjteményben, ami betegségeim sem enni, semmitől itál nem lehetett, és mindig több nap fekvő betegséget szenvedett több éveket, egyszóval, és immáron hányó felhárdi kintin betegségeim gyógyosert urak, legyen szíves utánvértel egy csomag fentemlített labdacokat elküldeni. Prokopez Mátyás Hídvég. u. p. D.-Palánk

Kilián Frigyes m. k. egyet. könyvtárunknál Budapest, váci utca Drasche-féle házban megjelent: A mivelttség fejlődése Magyarorszában. Irta KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD k. tud. egyet. tanár. I. kötet. 889-1301. 8-rét 560 lap. Ára 4 frt.

Pagliano Ernő tanár vértisztító szörpje. Nápolyban, 4 Galata San Marco, Pagliano Ernő tanár házában lesz elárú sítva. A florenzi ház bezáratott, miután az egész üzet Nápolyba lett átvéve. Pagliano Ernő tanár az egyetlen, ki vel nagybátyja Pagliano Jeromos tanár értékes fölfedezésének titkát közölte, a mint ezt, ha szükséges lenne, jogi erejű okiratokkal is bebizonyíthatja. Jelenben Pagliano Ernő tanár az egyedüli készítője a valódi Pagliano szörpnek; e nyilatkozat azért tétetik, hogy többé senki se legyen a számos hamisító által rászedhető. Szörp üvegcsékben 1.40 líra dobozokban por gyánant kivonva 1.40 líra.

Dr. Lengiel F. nyír-balzsama. Már a növényi nedv, mely a nyírből ha annak törzét megfúrják, kifolyik, ember emlékeztet őta a legkínőbb székítőszerek van ismérve; ha pedig e nedv a főtallaló utasítás szerint vegyi uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatású bír. Ha aznál az arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a kővetkező reggel majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minek folytán ez gyöngéde és fehérebb válik. E ha szam kimentja az arcz. "Amadt redőket és him-bölyegeket, fiatal arczint ad a bőrtnek, és a kővetkező évet kőcsősné; a leggyöngédebb isz alatt a székítő, melyfolytat, onyajejzet, orrvöröszéket, bőrártak és minden egyéb bízonyítást; a csodálatos használati utas. szal együtt 1 frt 50 kr.

Valódi minőségben szállítja Budapeston, csupán Török József, gyógyszerész, király-utca 12.; Pozsonyban Pisztory Bódog, Mihálykapu. 6254

Dr. Korányi tanár, kir. tanácsos Budapeston. *Különösen az általános itálk ki, hogy mák kis mennyiségben bírást hatása van.

Dr. Kézmárszky tanár, Budapeston. *Kiváló előny folytán székletkezelt körömdomb a legelőcsöbön használatk során emelkedett.

Dr. Gebhárdt tanár, Szt.-Báthusz királyi igazg. Pesten. *A többi budai vizikehez aranylár kevesebb mennyiségben hoz kértve eredményt léte.

Dr. Darányi kórh. igazgató, váci város Aradon. *Már az általános itálk ki, hogy mák kis mennyiségben bírást hatása van.

Dr. Ambró bábaképzőt. igazg. Pozsonyban. *A többi budai vizikehez aranylár kevesebb mennyiségben hoz kértve eredményt léte.

Dr. Kiss kórh. igazgató, Budán. *Ez az általános itálk ki, hogy mák kis mennyiségben bírást hatása van.

Kapható a bel-és külföldi gyógyszerárakban és nagyobb fűszerkereskedésekben. Kívánatra mindenképpen előnyös feltételek mellett rakást rak állítanak fel, ha az irant óhajtat nyílvánították. Nyomatványok stb. ingyen a székletelés igazgatóságától Budapest, váci utca 15.

Csak a mi jeles, talál gyors alkalmazásra!

Nem több mint három év telt el azóta, hogy New-Yorkból Londonba jöttem, hogy új szeremet Nagybritanniában meghonosítsam. Megérkezésem után megkezdtem azelőtt, eszemben, fel-...

RÁTH MÓR-nál a Haas-palotában

kaphatók a következő leszállított árú regények.

A sorok végén lévő árak a most érvényes árakat jelentik.

About. Egy fejező orra. (50 kr.) 30 kr.
Ábray K. A nagy hazafiak. 3 köt. (2 frt 80 kr.) 1 frt.
Barlaam István. Két dudás egy csárdában. 2 köt. (1 frt 50 kr.) 60 kr.

Meissner Alfréd. Schwarzwald. Történelmi korrajz a mult évtizedéből. 8 köt. (9 frt 20 kr.) 3 frt 50 kr.
Mészáros László emlékiratai. Az eredeti kéziratokból közrebocsátja Szokoly Viktor. 2 kötet (6 frt) 3 frt.
Montépin. Egy örül szerelmei. 2 kötet. 1 frt 25 kr.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és / egész évre 8 frt... Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 frt... Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt...

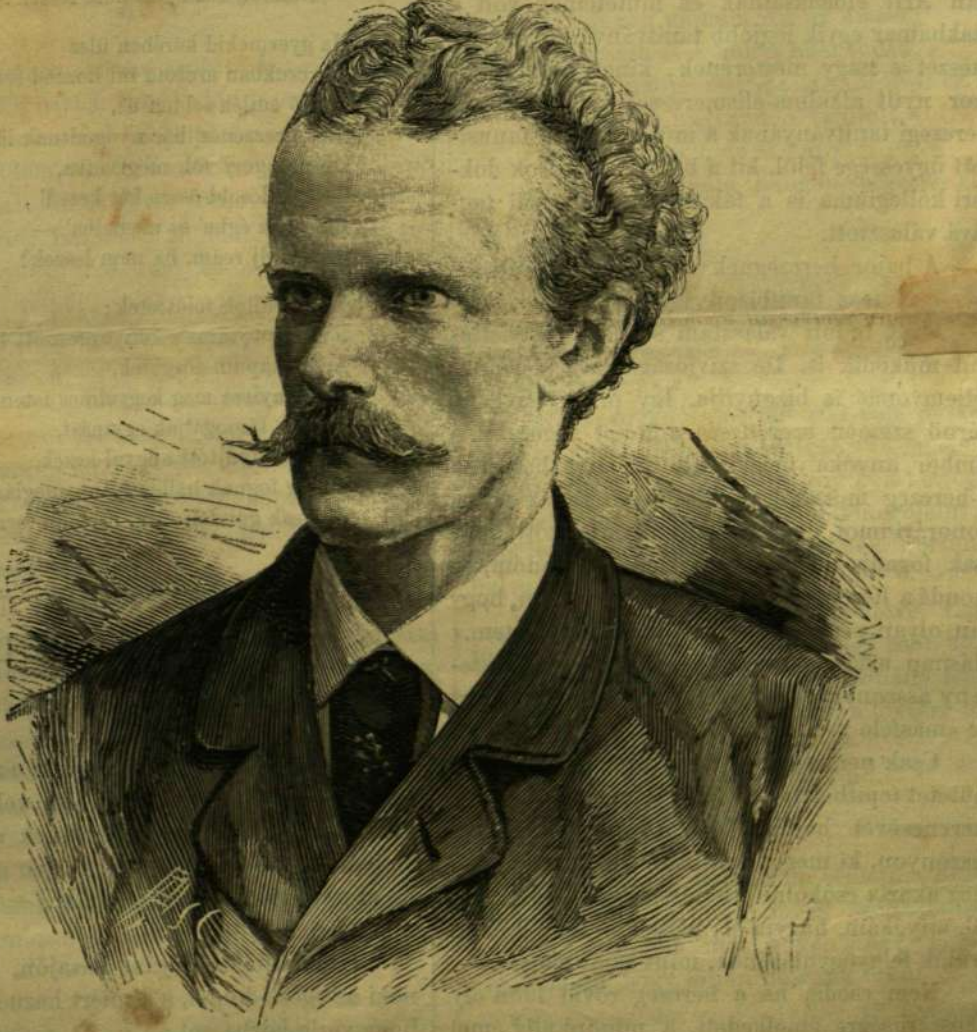
7-ik szám 1881. BUDAPEST, FEBRUÁR 13. XXVIII. évfolyam.

KÁROLY TIVADAR BAJOR HERCEG.

ASD, ha császár nem volnék is, még akkor is el tudnák tartani, — ezt mondá Nagy Péter nejének, midőn hazatérve, elébe tett két rubelt, a mit aznap — ács munkával keresett.

őrnagy a bajor hadseregben s tulajdonosa a 14-ik bajor gyalogrezneknek. Azonban katonáskodni s az egyenruhában magas rangra emelkedni tud más ember is, ha tagja valamely uralkodó családnak.

idegen pályának. Fényes sikerrel tette le az orvosi szigorlatokat s Károly Tivadar ma már nemcsak diplomatikus, de olyan orvos, kinek a pályán valódi hivatása van s határozottan elismert tehetség.

KÁROLY TIVADAR BAJOR HERCEG.

Feuille Octave. Camors gróf. 2 köt. (2 frt 80 kr.) 1 frt 40 kr.
Egy szegény ifjú története A kis grófnő. (Feuille e két híres regénye 1 kötetben.) 1 frt.
Féval Pál. A néma cimborák. (7 fr.) 3 frt.

Prescott V. H. V. Károly császár lemondása és végnapjai s szent Justus kolostorban. (1 frt) 50 kr.
Rahe! Természet ellen. Reg. 2 köt. (1 frt) 40.
Rákosi Jenő szimfónia. (Ae-opussal.) 2 kötet (3 frt) 1 frt.

Tulajdonos White A. J.; nagybani eladó Bécsben: Harna J. okl. gyógyszerész, II. Rafaelgasse 10; Budapestben: Török József, gyógyszerész, király-utca 12.

Budapesti szemle. A m. t. Akad. megbízásából szerkeszti Gyulai P. 1-36. kötet. Minden kötet 2 frt helyett csak 1 frt.

IXIA LYS! legújabb illatszert. Valódi minőségben kapható csak MÜLLER J. L. Illatszerezésnél BUDAPEST, főutcalet Köröndherceg-utca 2. sz. Nőközlő Váci utca 11. sz. Védők megrendelésnél utánért. 6.23

A ki kétségben van a felett, hogy a hiálopokban fellelő öt számtalan gyógyszerre... Aki kétségben van a felett, hogy a hiálopokban fellelő öt számtalan gyógyszerre...

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvüsnél kapható: KIS HEGEDÜ. Versék, mesék és dalok jó kis gyermekek számára.

Mai számunk pósta-példányaihoz van mellékelve: Földessy Lajos magkereskedő fő-árjegyzéke. Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)